

معاون دفتر مشاوره و امور روانشناختی سازمان بهزیستی مطرح کرد

آثار سرسام آور روانی و اجتماعی همه گیری کرونا

گزارش

بیشترین تعداد - حدود ۶۲ درصد- در تکمیل این پرسشنامه مشارکت کرده‌اند.بیشترین افرادی که گروه‌های شغلی بوده‌اند و سامانه را تکمیل کرده‌اند، خانه‌دارها بودند و بعد از آن حوزه‌های تحصیلی، دانش آموزان و آموزشی قرار داشتند و در حوزه تحصیلات نیز بیشترین افرادی که سامانه را تکمیل کرده‌اند دارای مدرک لیسانس بوده‌اند. امیری گفت: «بر اساس پرسش‌نامه‌های تکمیلی تقریباً ۸۳درصد شدت افسردگی (خفیف و طبیعی)، ۸۶درصد متوسط و ۷،۴درصد نیز افسردگی شدید را اعلام کردند. در حوزه اضطراب ۸۲،۷درصد اضطراب خفیف، ۹،۳ متوسط و ۷،۹درصد شدید را اعلام کردند که این آمار مربوط به زنان است.»

معاون دفتر مشاوره و امور روانشناختی سازمان بهزیستی کشور در ادامه ارائه آمار گفت: «۹۰درصد غربال شدگان اعلام کردند که هیچ‌گونه بیماری زمینه‌ای نداشته‌اند و ۱۰درصد اعلام کردند بیماری زمینه‌ای داشتند، ۳۱درصد افراد اعلام کردند که هیچ فرد پرخطری در خانواده نداشته‌اند، اما ۶۹درصد اعلام کردند حداقل یک عضو پرخطر در خانواده داشتند که بیشترین نگرانی مربوط به وجود کودکان در خانواده بود.»

بیشترین شدت اضطراب در بین افراد ۱۶ تا ۲۵ سال

امیری ادامه داد: «از تعدادی افرادی که از طریق سامانه خودارزیابی شدند ۶۸درصد شرکت کنندگان افسردگی خفیف یا طبیعی برآورد شد، ۱۶درصد افسردگی متوسط و ۱۶درصد افسردگی شدید و خیلی شدید را گزارش کردند و از این تعداد ۶۹درصد دارای استرس خفیف، ۱۵درصد استرس متوسط و ۱۶درصد استرس شدید و خیلی شدید را اعلام کردند و در نهایت از تعداد کل افراد غربال شده ۶۶درصد اضطراب خفیف، ۱۸درصد اضطراب متوسط و ۱۶درصد اضطراب شدید و خیلی شدید گزارش کردند.»

معاون دفتر مشاوره و امور روانشناختی سازمان بهزیستی کشور گفت: «بررسی‌ها نشان داد شدت عوامل روانشناختی در مردان و زنان متفاوت است. حالات افسردگی، استرس و اضطراب در زنان بیش از مردان بود و بیشترین شدت اضطراب و استرس در ۱۶ تا ۲۵ سال مشاهده و بیشترین شدت افسردگی در افراد بالای ۷۰سال دیده شد.» وی با اشاره به متفاوت بودن بیشترین شدت عوامل روانشناختی از نظر تحصیلات عنوان کرد: «بیشترین شدت اضطراب مربوط به افراد دبلم و بالای فوق دبلم و بیشترین شدت استرس در افرادی با دکترا ی پزشکی گزارش شد.» امیری ادامه داد: «رابطه معناداری بین میزان تخمین به درازا کشیدن شیوع ویروس کرونا با شدت عوامل روانشناختی در افراد غربال شده وجود داشت؛ به گونه‌ای که بیشترین شدت اضطراب، استرس و افسردگی در افرادی مشاهده می‌شد که مدت‌زمان همه‌گیری را بیش از یک‌سال تخمین زده بودند. همچنین در ارتباط با افرادی که بیماری‌های زمینه‌ای مختلف داشتند این تفاوت فاحش بود و بیشترین شدت اضطراب، استرس و افسردگی کسانی گزارش کردند که بیماری زمینه‌ای تنگی نفس را داشتند افرادی که هیچ بیماری زمینه‌ای نداشتند نسبت به سایر افراد افسردگی، اضطراب و استرس کمتری را تجربه کردند.»

وی عنوان کرد: «در کسانی که احساس می‌کردند فرد حساس به بیماری کرونا در درون خانواده دارند تفاوت مشاهده شد. بیشترین شدت افسردگی در افرادی دیده شد که حداقل یک فرد معنادر در درون خانواده داشتند. همچنین افرادی که به بیماری کرونا مبتلا شدند نسبت به سایر افراد اضطراب بیشتری را تجربه کردند.»

معاون دفتر مشاوره و امور روانشناختی سازمان بهزیستی کشور با اشاره به فعالیت حدود ۵۵۰نفر مشاور و روانشناس متخصص در سامانه ۱۴۸۰گفت: «این افرادی دارای مقطع کارشناسی ارشد تا دکترا هستند و خدمات ارائه شده رایگان از سوی آنها کاملاً تخصصی است.»

امیری تأکید کرد: «از ابتدای شیوع کرونا در سطح کشور میزان تماس‌های ناشی از اضطراب ابتلا به کرونا زیاد شد، اما به مرور، بیشترین تماس‌ها و گزارش‌ها مربوط به ناامیدی، بلاتکلیفی، مشکلات مرتبط با کودکان و نوجوانان، سوگ‌های ابراز نشده، مشکلات ناشی از بیکاری ناشی از قرنطینه و مسائل اقتصادی بود.» وی گفت: «از ابتدای شیوع کرونا حدود یک میلیون و ۳۳۴هزار نفر از خدمات ۱۴۸۰ بهره‌مند شدند که ۷۴درصد آنها خانم‌ها بودند. برای ۱۵درصد این جمعیت تماس‌گیرنده یک اختلال ثبت شد و ۱۴درصد اختلالات اضطرابی، ۱۴درصد اختلالات افسردگی، ۷۱درصد اختلالات افسردگی در این سامانه ثبت شد.»

معاون دفتر مشاوره و امور روانشناختی سازمان بهزیستی کشور اضافه کرد: «از بین تمام مشکلات روانی و اجتماعی ثبت شده ۴۲درصد مشکلات خانوادگی را ثبت کردند که مشکلات بین فردی مثل مانند والد-فرزندی، بین فرزندان، مشکلات با همسر و با خانواده اصلی همسر را شامل می‌شد و افرادی که از سامانه ۱۴۸۰ یا از واحدهای دیگر سازمان بهزیستی (خط مشاوره، مراکز نگهداری و شبانه‌روزی) موارد مربوط به خودکشی و کودکان آزاری را گزارش کردند به خط اورژانس اجتماعی ۱۲۳ جهت دریافت مداخلات مرتبط از جاع داده شدند.»

امیری گفت: «افزایش ساعات کاری سامانه ۱۴۸۰ مهمترین اقدامی بود که در جهت افزایش ضریب نفوذ آن انجام شد و از ساعت ۸صبح تا ۱۲شب و تمام روزهای تعطیل فعال بود.» وی یادآور شد: «کداختصاصی مختص کرونا به افراد عادی و کادر درمان تعلق گرفت که این افراد با برقراری تماس از طریق کداختصاصی سوال‌های‌شان را می‌پرسیدند و مشاوره‌های لازم را دریافت کنند.»

این مقام مسئول سازمان بهزیستی کشور تصریح کرد: «برایند تمامی اقداماتی که این سازمان در حوزه سلامت روانی -اجتماعی در حوزه‌ها و گروه‌های مختلف انجام داد، بر تأثیر همه‌گیری بر سطح استرس، اضطراب و افسردگی به جامعه تأکید داشت؛ مسأله‌ای که از ابتدای شیوع همه‌گیری قابل پیش‌بینی بود، بنابراین لزوم توجه به دوران بعد از فاصله‌گذاری، کاهش همه‌گیری بیماری و توجه به سلامت روان احاد جامعه در دوران همه‌گیری و بعد از آن ضروری به نظر می‌رسید و کماکان می‌رسد.»

امیری افزود: «مشکلات زیادی به دلیل تعلیق مراکز مشاوره خانواده و دادرها اتفاق افتاد. همچنین افرادی که در شرف ارائه دادخواست برای طلاق بودند به خطوط

۱۴۸۰ و مراکز مشاوره‌ای اعلام شد.»

افزایش آمار کودکان رها شده و بی سرپرست

معاون دفتر مشاوره و امور روانشناختی سازمان بهزیستی کشور با اشاره به افزایش تعداد تقاضاها برای نگهداری در مراکز شبانه‌روزی گفت: «به واسطه افزایش رها شدن کودکان و نوجوانان به جهت جدایی پدر و مادر و یاقوت والدین در مدت زمان همه‌گیری شرایط خانواده‌ها - به‌خصوص کودکان و نوجوانان - را دچار ابهام کرده بود و از این جهت تعداد تقاضاها برای دریافت خدمات و مراقبت‌های شبانه‌روزی افزایش داشت.»

امیری بیان کرد: «وضعیت نامشخص اقتصادی به دلیل قرنطینه‌های پی‌پی و بی‌ثباتی روانی -اجتماعی باعث شد تا آمار افراد نیکوکار متقاضی مراقبت از فرزندان تحت پوشش سرپرستی نهادهای حمایتی از جمله سازمان بهزیستی کاهش چشمگیری داشته باشد.»

وی ادامه داد: «اشتغال بیشتر زنان سرپرست خانوار در واحدها و کارگاه‌های کوچک زودبازده بودند و بسیاری از آنها به جهت شرایط اقتصادی و اجتماعی ناشی از کرونا و مخصوصاً طولانی شدن قرنطینه‌ها دچار تهدید شدند و این تهدید اقتصادی، وضعیت معیشت آنها را دچار بحران جدی کرد.»

نابسامانی وضعیت زندگی زنان سرپرست خانوار

امیری از دست دادن شغل زنان سرپرست خانوار را در نابسامان‌تر شدن وضعیت زندگی آنها مؤثر دانست و تصریح کرد: «افزایش آمار بیکاری زنان سرپرست خانوار با شیوع کرونا به گسترش فقر، یاس و ناامیدی، بیماری‌های روان تنی دامن زد و این مسأله به سامانه‌ها بسیار گزارش شده تاحدی که حتی گزارش بروز ناراضیاتی‌های مدنی و به موازی آن اعمال مجرمانه افزایش داشته‌است.»

وی افزود: «تداوم بیماری نگرانی‌های زنان سرپرست خانوار را به جهت چگونگی تأمین هزینه‌های زندگی‌شان را چندبرابر کرد و ادامه این مسأله می‌تواند به افزایش تصاعدی میزان تکدی‌گری، دزدی و بروز سایر مشکلات اجتماعی منجر شود.»

امیری همچنین شیوع کرونا را در تشدید تعارضات بین خانواده‌ها مؤثر دانست و گفت: «طولانی شدن قرنطینه‌ها و تعطیلی سیستم آموزش و پرورش و آموزش عالی، سبک زندگی خانواده‌ها تغییر داد و به مرور میزان مشاجرات، تعارضات خانوادگی و ناراضیاتی‌ها را دامن زد و این موضوع آمار در خواست امداد و مشاوره از سوی حوزه‌های تخصصی را بالا برد.»

وی تصریح کرد: «به دلیل نابسامانی وضعیت اقتصادی، افزایش ودیعه مسکن و اجاره بهاء به مرور تعداد افراد بی‌خانمان در دوران همه‌گیری افزایش پیدا کرد.»

این دکترای روانشناسی سلامت عنوان کرد: «این داده‌ها و مجموع اقدامات دو سال اخیر سازمان بهزیستی می‌تواند به حوزه‌های اجرایی، سیاستگذاری و پژوهشی کمک کند که در راستای موارد احصاء شده فعالیت‌هایی را برنامه‌ریزی و سیاستگذاری کنند.»

نکته

تبعات وابستگی کودکان به فضای مجازی

نتایج یک تحقیق جدید در فرانسه نشان می‌دهد میزان وابستگی کودکان به صفحات نمایش از ابتدای همه‌گیری کرونا افزایش چشمگیری یافته است. طبق این پژوهش که به طور مشترک توسط نهاد ناظر بر والدین و آموزش دیجیتال و اتحادیه ملی مؤسسات خانوادگی فرانسه تهیه شده، ۴۴درصد والدین و ۵۳درصد کودکان بیشتر از گذشته وقت خود را صرف صفحات نمایش از تلفن همراه و تبلت گرفته تا تلویزیون می‌کنند.

این تحقیق نشان می‌دهد از سال ۲۰۱۹ به این سو میزان استفاده کودکان از همه انواع صفحات نمایش زیادت‌ر شده است. این میزان درباره کامپیوتر شش درصد، تلویزیون هشت درصد، گوشی‌های هوشمند ۱۱درصد و تبلت‌ها ۲۲درصد افزایش داشته است. همچنان تلویزیون در صدر فهرست استفاده افراد در میان صفحات نمایش قرار دارد. تنها نکته «مثبت» طی دو سال اخیر کاهش علاقه شش درصدی به بازی‌های ویدئویی بوده است.

بر اساس آمار سازمان بهداشت جهانی، سالانه ۲۰۰هزار نفر نوجوان و جوان در اثر خشونت جان خود را از دست می‌دهند. خشونت و قتل در میان این قشر از جامعه چهارمین عامل مرگ‌ومیر نوجوانان جهان به‌شمار می‌رود. بنا بر آمار این سازمان، شدت خشونت در سن بلوغ و اوایل نوجوانی در میان افراد ۱۸ تا ۲۰سال افزایش می‌یابد و میزان گرایش به خشونت و قانون‌شکنی در میان نوجوانان تا سال ۲۰۱۵در حدود ۴۰درصد اعلام شده است.

ماندانا سادات حسینی پژوهشگر و فعال اجتماعی معتقد است: «در چند دهه اخیر نقش رسانه‌ها و شبکه‌های مجازی در الگوگیری از شیوه‌های خشونت (نمایش کارتون، انیمیشن، فیلم، بازی‌های رایانه‌ای و...) بسیار پررنگ‌تر از قبل شده که در این زمینه نیازمند انجام پژوهش‌هایی با این ریز فاکتور هادر کشور هستیم.»

کارشناسان و متخصصان اطفال همچنان بر این باورند تأثیرات منفی استفاده بیش از اندازه از صفحات نمایش بسیار بارزتر از تأثیرات مثبت آنهاست. برخلاف تصور بسیاری از والدین، کودکانی که در سنین بسیار پایین مقابل تلویزیون یا گوشی هوشمندوالدین خودنشانده می‌شوند، با این توجیه که «چیز تازه‌ای یاد می‌گیرند» در سنین بالاتر تبعات جبران‌ناپذیر این عمل را خواهند دید.

سردرد، بی‌خوابی یا کابوس‌های شبانه تنها برخی از ناهای بیرونی در معرض نامحدود بودن کودکان در برابر صفحات نمایشی است. متخصصان می‌گویند از دادن گوشی خود به فرزندان حذر کنید، برای تلفن یا تبلت خود رمز بگذارید و از خریدن تبلت یا تلفن همراه به عنوان هدیه تولد؛ اگر فرزندان زیر شش سال است، خودداری کنید. نکته مهم اینکه برای متقاعد کردن کودکی که به نوعی به دیدن صفحه نمایشی «اعتیاد» پیدا کرده، پرخاشگری و محروم کردن راه‌حل خوبی نیست. والدینی در این راه نتیجه بهتری خواهند گرفت که «گزینه جانشین» را به کودک خود پیشنهاد می‌کنند، به عنوان مثال دست‌اوری گیرندو برای یک گردش حتی چند دقیقه‌ای از خانه خارج می‌شوند یا با کودک یک بازی مفید و هیجان‌انگیز انجام می‌دهند.

مهین داوری

روزنامه‌نگار

از ابتدای شیوع کرونا در سطح کشور میزان تماس‌های ناشی از اضطراب ابتلا به کرونا زیاد شد، اما به مرور، بیشترین تماس‌ها و گزارش‌ها مربوط به ناامیدی، بلاتکلیفی، مشکلات مرتبط با کودکان و نوجوانان، سوگ‌های ابراز نشده، مشکلات ناشی از بیکاری ناشی از قرنطینه و مسائل اقتصادی بود

[عکس: بوبابازار.کورد]

